

MAPLÓ

Irta : Lakatos László

Az elmúlt éjszaka kisebb társaságban Krudy Gyulával lehettem együtt. Gyula vidám volt, gondtalan, kedvesen csipkelődő, beszédes és meleg. Elnéztem, amint ott ült a kávéházban az éjszakai órákban. Szép nagy, oldalt negédesen lehajtott fejét néztem, amelynek fekete haja most őszül, a szélen szép ezüst koronát fonva. Őt néztem (ő nem látta, hogy figyelem) és mindenben, a keze tartásában, abban, hogyan csavarja arisztokratikus lábait egymásba, miként tartja a cigarettát, dióbarna szeme hogyan néz fáradt bölcsességgel és mégis annyi életörömmel, mondom minden mozdulatában és azonkívül a szavaiban is annyi nemességet találtam, hogy szinte attól kellett tartanom, hogy baráti beszélgetés közben elárulom azt a nagy tiszteletet, amit Krudy Gyula iránt titokban érzek, de ami szavakban kimondva feszélyezné a barátság közvetlen melegét. Tréfálkozó beszélgetés közben tovább néztem őt és az ő még biológiaián is nemes lénye, hirtelen valami nagy fölfedezésre vezetett. Ő az igazi magyar gentry, Krudy Gyula. Az ő alakjában látom igazolva mindazt a sok romantikusan nemes szépséget, amit a régibb írók munkáiban a magyar gentryről olvastam. Régebben szinte lázas szenvedélylyel kutattam a magyar gentrynek e nemes emberpéldányait. De nem találtam rájuk sem a képviselőházban, sem a vármegyei közigazgatásban, ahol — akárhogyan is kerestem — leginkább csak kulturátlan emberekkel találkoztam, akiknek még a léhasága sem volt kedves. Most már tudom. Nem az volt az igazi gentry. Azok az emberek csak két-három nemzedék óta gentryk és vagy a felvidéki fölcseperedett parasztnak vagy a délvidéki sváb városok

polgárainak uratjátszó ivadéakai. Az igazi sok-
nemzetségű gentry, az ma már nincs. Vagy
mágnás lett belőle vagy kipusztult. A régi
magyar gentry már csak kevés ivadékban él
és Krudy Gyula ezek közé tartozik, aminthogy
ezek közé tartozott, aminthogy igazi, nemes
magyar gentry volt a mi szegény társunk, a
példátlanul nagy kulturájú Cholnoky Viktor is.
Mind a kettő régi nemzetségből származott és
nemzetségeiknek nem is lehetett más rendelte-
tése, mint az, hogy évszázadokon át éljenek és
öntudatlanul gyűjtsék az erőt, csak azért, hogy
egy-egy ivadékunk — Gyula és Viktor — pazar
erővel szórják szét mindazt a lelkitehetséget,
ami öbennük felhasználatlanul felgyülemlett...
De ez már biológia és a biológia most nem ér-
dekel... Számomra (mig Krudyt néztem és
mig közben szegény Cholnokyra is gondoltam)
az volt a legnagyobb boldogság, hogy mégis
csak két író az, aki a magyar gentry nemes
fajtájának a késői, polgári világban szerez fényt
és becsületet... És most már abban is biztos
vagyok, hogy a legfinomabb és legigazibb ma-
gyar arisztokraták — Eötvös József, Jósika
Miklós és Kemény Zsigmond voltak.